

Rozsudek Nejvyššího soudu SSR ze dne 31.01.1974, sp. zn. 2 Cz 132/73, ECLI:CZ:NS:1974:2.CZ.132.1973.1

Číslo: 30/1974

Právní věta: Ak jeden z manželov trvale opustil spoločnú domácnosť, potom sa subjektom všetkých práv a povinností súvisiacich s osobným užívaním bytu, ku ktorému vzniklo právo spoločného užívania bytu manželmi, stáva zo zákona druhý z manželov, aj keď o tom neuzavrel dohodu s organizáciou a ani jej o tom nezaslal písomné oznámenie.

Soud: Nejvyšší soud SSR

Datum rozhodnutí: 31.01.1974

Spisová značka: 2 Cz 132/73

Číslo rozhodnutí: 30

Číslo sešitu: 5

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Byt, Hospodaření s byty, Právo osobního užívání bytu

Předpisy: 40/1964 Sb. § 180 odst. 1 99/1963 Sb. § 219

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 30/1974 sb. rozh.

Ak jeden z manželov trvale opustil spoločnú domácnosť, potom sa subjektom všetkých práv a povinností súvisiacich s osobným užívaním bytu, ku ktorému vzniklo právo spoločného užívania bytu manželmi, stáva zo zákona druhý z manželov, aj keď o tom neuzavrel dohodu s organizáciou a ani jej o tom nezaslal písomné oznámenie.

(Rozsudok Najvyššieho súdu SSR z 31. 1. 1974, [2 Cz 132/73](#))

Žalobca navrhol, aby súd uložil žalovanému zaplatiť mu sumu 347 Kčs za užívanie bytu a za poskytované služby spojené s užívaním bytu, a to za mesiac december 1971.

Žalovaný tvrdil, že od 9. 10. 1971 byt neužíva, pretože sa od manželky v priebehu ich rozvodového konania odšahoval; bol preto toho názoru, že uplatnenú náhradu za užívanie bytu a služby spojené s užívaním bytu za mesiac december 1971 nemá platiť žalobcovi on, ale jeho manželka, ktorá aj s deťmi byt naďalej užíva.

Okresný súd vo Veľkom Krtíši rozsudkom žalobe vyhovel a žalovanému uložil zaplatiť žalobcovi sumu 347 Kčs s odôvodnením, že žalovaný nie je rozvedený, že s manželkou spoločne užíva byt, že

nevyvinul dostatočné úsilie, aby byt odovzdal Domovej správe vo V. K., a že sa s Mestským národným výborom vo V. K. nedohodol o tom, aby byt bol prepísaný na jeho manželku.

Na odvolanie žalovaného Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. V odôvodnení svojho rozsudku uviedol, že súd prvého stupňa postupoval správne, keď žalobe vyhovel, pretože aj podľa názoru odvolacieho súdu je nárok žalobcu opodstatnený. Tento záver vyplýva z ustanovenia § 183 O. z., podľa ktorého žalovaný bol povinný oznámenie o tom, že byt nechce užívať, zaslať mesiac dopredu, t. j. v mesiaci novembri 1971. Keď žalovaný túto oznamovaciu povinnosť nesplnil včas, ale až 9. 12. 1971, zodpovedá žalobcovi za uplatnenú pohľadávku.

Najvyšší súd SSR rozhodol o sťažnosti pre porušenie zákona, ktorú podal generálny prokurátor SSR, tak, že obidvoma uvedenými rozsudkami bol porušený zákon.

Z odôvodnenia:

Podľa ustanovenia § 180 ods. 1 O. z. ak zomrie jeden z manželov, ktorým patrilo právo spoločného užívania bytu, spoločné užívanie zanikne a jediným užívateľom sa stane pozostalý manžel.

Toto ustanovenie platí aj v prípade, ak užívateľ opustí trvale spoločnú domácnosť (§ 181 O. z.).

Súdy obidvoch stupňov nepostupovali v prejednávanej veci dôsledne podľa týchto zákonných ustanovení.

Pokiaľ ide o zánik spoločného užívania bytu manželmi a o zmenu v užívacom právnom vzťahu, sú v dôsledku ustanovení § 180 a § 181 O. z. s trvalým opustením spoločnej domácnosti spojené tie isté právne následky, ako pri smrti manžela, ktorý bol spoluužívateľom bytu. Preto v prípade trvalého opustenia spoločnej domácnosti jedným z manželov zanikne priamo zo zákona právo spoločného užívania bytu manželmi. V zmenenej podobe trvá však užívací právny vzťah ďalej, pretože oprávneným užívateľom po trvalom opustení spoločnej domácnosti jedným z manželov zostáva druhý manžel. Táto zmena sa prejaví vo vzťahu k organizácii tak, že jej práva a povinnosti, ktoré pôvodne smerovali nerozdielne voči obidvom manželom, sa menia na práva a povinnosti voči manželovi, ktorý v byte zostal. Táto zmena v užívacom právnom vzťahu v pomere k organizácii nastáva tiež zo zákona a nie je podľa platnej právnej úpravy viazaná na oznamovaciu povinnosť užívateľov.

Úlohou súdov obidvoch stupňov v danom prípade bolo zistiť, či a kedy žalovaný skutočne natrvalo opustil spoločnú domácnosť s úmyslom ju zrušiť a viac neobnoviť. Len tak mohli totiž ustáliť, či právo spoločného užívania bytu mal žalovaný aj v období, za ktoré žalobca od neho uplatňuje úhradu, a teda, či za túto úhradu žalobcovi zodpovedá. V tomto smere však súdy potrebné dokazovanie nevykonali. Bude preto treba, aby súd prvého stupňa doplnil dokazovanie, najmä svedeckým výsluchom manželky žalovaného, ďalej súdnym spisom o rozvodovom konaní žalovaného a jeho manželky, prípadne aj ďalšími dôkaznými prostriedkami. Len po takto doplnenom dokazovaní a v zmysle vyššie uvedeného právneho názoru bude môcť vo veci správne rozhodnúť.

Tým, že súdy obidvoch stupňov vychádzali z iného právneho názoru, pričom rozhodovali na základe nedostatočne zisteného skutočného stavu, porušili zákon v ustanoveniach § 6, § 120 ods. 1 a § 53 ods. 1 O. s. p., v súvislosti s ustanoveniami § 180 ods. 1 a § 181 O. z. a súd druhého stupňa aj v ustanovení § 219 O. s. p.